

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Koroški Slovenci brez manjšinskega prava.

Mesca marca je bila na zasedanju sveta Društva narodov v Zenevi velika razprava o varstvu narodnih manjšin. Pri tej priliki je nastopil zunanji minister Nemčije dr. Stresemann kot vnet zagovornik narodnih manjšin in njihova vega varstva. Briand, zunanji minister Francije, in Chamberlain, zunanji minister Anglije, sta z jasnimi in lepimi besedami raztolmačila stališče svojih držav v tem vprašanju. To stališče se dosti razlikuje od stališča Nemčije, ki jo v njenem prizadevanju za narodne manjšine ne vodijo toliko idealni, človekoljubni nameni, kolikor sebični politični nagibi za ojačenje nemštva v Evropi in na svetu. Jasno je, da imajo Nemci s tem posebne namene napram Poljski, Čehoslovaški, Jugoslaviji ter Franciji. Sad dvednevne razprave — 6. in 7. marca — je bil ta, da se je izbral odbor treh mož (zastopnik Anglije, zastopnik Španske, zastopnik Japonske, ki je poročevalec), ki ima nalogo proučiti predloge Nemčije, Kanade in drugih držav o postopanju z narodnimi manjšinami ter o tem podati poročilo na zasedanju sveta Društva narodov v mesecu juniju.

Temu odboru so poslale posamezne države svoje spomenice, v katerih pojasnjujejo svoje stališče v vprašanju varstva narodnih manjšin. Države male antante (Čehoslovaška, Jugoslavija, Rumunija) so poslale skupno spomenico. Njihovo stališče se krije s stališčem Poljske in Francije. Pohiteli sta tudi Nemčija in Avstrija, da pošljeta svoji spomenici. Ti spomenici kar prekipevata vneme za varstvo narodnih manjšin, ki je naloga vsake civilizirane (omikane) države, ki mora vsled tega biti razširjena na vse države ter mora narodnim manjšinam zagamečevati pravico do svobodne in neovirane uporabe lastnega jezika v zasebnem in javnem življenju.

Tako Nemci govorijo, deklamirajo in zahtevajo, kadar gre za varstvo nemških narodnih manjšin po raznih državah, osobito po slovanskih državah. — Kako pa postopajo Nemci, kadar slovanske manjšine v nemških državah zahtevajo svoje pravice?

Slovenci na Koroškem so živ dokaz, kako Nemci dejansko izvajajo varstvo narodnih manjšin, o katerem govorijo tako človekoljubne in milobne besede. Slovenski jezik na Koroškem je brez

prava v javnem življenju. Uradi so mu vsi zaprti, izriva se tudi iz cerkva, kjer zavzemajo mesta slovenskih duhovnikov Nemci, ki po rodu niso Korošci, marveč priseljeni od drugod, večinoma iz Nemčije. Slovenskemu jeziku tudi ni mesta v šolah. Niti ene slovenske šole ni na Koroškem, vse takozvane utrakvistične (dvojezične) šole so v resnici samonemške šole, kjer se slovenščina uporablja kot pripomoček za ponemčevanje v prvem šolskem letu, večinoma pa še celo šolsko leto ne.

Pod vplivom Nemčije izven Koroške in zlasti vsled prigovarjanja Nemcev v Jugoslaviji so pred dobrima dvema letoma nemške stranke v koroškem deželnem zboru stavile predlog o kulturni avtonomiji (samoupravi) slovenske manjšine na Koroškem. Ta predlog je bil stavljen, ne da bi se prej bili o tem obvestili zastopniki koroških Slovencev. Tako so se koroške nemške stranke takoj na početku čele svoje igre s kulturno avtonomijo postavile v nasprotje s sklepom občnega zbora narodnih manjšin dne 11. julija 1927, ki zahteva za reševanje manjšinskega vprašanja sporazum s prizadetimi manjšinami. Slovenska manjšina na Koroškem pa ni bila niti vprašana za svoje mnenje, ko so nemške stranke izdelale in stavile v deželnem zboru predlog o kulturni avtonomiji.

Sredi mesca maja so bile o tem predlogu razprave v odboru deželnega zbora v Celovcu. Kljub temu, da Slovenci niso bili vprašani, ko se je sestavil in predložil omenjeni predlog, so se vendar udeležili razprave v odboru. Pojasnili so Nemcem, kako si Slovenci predstavljajo avtonomijo, ter stavili k predloženemu načrtu svoje spremenjevalne predloge. Ti predlogi so v popolnem skladu s sklepi kongresov (zborov) narodnih manjšin. Zastopniki Slovencev so se postavili na stališče, da je nosilec avtonomije celokupno slovensko ljudstvo na Koroškem, ne pa kaka stranka. Na avtonomijo slovenskega ljudstva bi morala preiti uprava utrakvističnih šol. S tem bi se moralo tudi rešiti jezikovno vprašanje, t. j. vprašanje slovenskega učnega jezika in pouka v nemškem jeziku. Enotnost slovenskega ljudstva zahteva enotnost pouka po vseh šolah, ki jih obiskujejo slov. otroci.

Nemci pa so slovanske predloge o kulturni avtonomiji Slovencev odklo-

nili. S tem so dokazali, da je njihov predlog o kulturni avtonomiji samo pesek, ki so ga hoteli nasuti v oči evropski javnosti, katera se zanima za usodo narodnih manjšin po posameznih državah. Niso imeli namena storiti zakonsko podlago za resnično varstvo slovenske narodne manjšine. Nasprotno so hoteli s tem zakonom slovenski manjšini škoditi. Pravice do narodno-manjšinske šole bi namreč naj bili deležni samo tisti Slovenci, ki so vpisani v narodni kataster (zapisnik). Pri se stavi tega katastra pa bi se od strani Nemcev vsakokrat vršila agitacija in pritisk na posameznike, da bi se ne dali vpisati v slovenski kataster. S kakšnimi sredstvi vršijo koroški Nemci takšno agitacijo, dokaz za to je koroški plebiscit. Z njim so bili koroški Slovenci z raznimi obljubami in pretnjami na prosto ogoljufani za svojo narodnost. Narodni kataster bi torej Nemcem samo služil za sredstvo, da bi število zavodnih Slovencev od leta do leta padalo, v isti meri pa bi rastlo število nemškihutarjev. Slovenska kulturna avtonomija, kakor so si jo zamislili Nemci, bi naj bila sredstvo za razširjenje in utrjenje nemškutarije in za upropaščenje slovenske narodnosti.

Ako bi bili zastopniki Slovencev sprejeli takšno kulturno samoupravo, kakor so jo ponujali Nemci, bili bi grobokopi slovenskega naroda na Koroškem. Ponudbe posameznih nemških strank so bile v bistvu popolnoma enake. Liberalnim nemškim nacionalcem (narodnjakom) so zvesto stali ob strani nemški krščanski socialisti in mednarodni socialni demokratje. Kar se poslednjih tiče, na vsa usta povdarjajo svoje mednarodno stališče in svojo nepristranost v narodnih vprašanjih. V resnici pa so največji pomagači ponemčevanja in priganjači nemškutarije — takšni so bili v nekdanji avstrijski monarhiji, in takšni so tudi v sedanji Avstriji, zlasti na Koroškem. »Koroški Slovenec« pripominja v svojem poročilu o pogajanjih za avtonomijo, da se je pri teh pogajanjih pokazal najbolj nemškega zastopnik mednarodne socialdemokratske stranke. Glasilo koroških Slovencev zaključuje svoje poročilo s temi besedami: »Ideal vseh nemških strank je kataster brez Slovencev in slovenska šola brez otrok in brez učiteljstva — avtonomija na papirju.«